

Dokumenttyp Plan	Ansvarig verksamhet Hälsa- och sjukvårdens utvecklingsstöd	Organisation Region Värmland	Version 1
Dokumentägare Lars Gohde Enhetschef	Fastställare Henrik Svensson Biträdande hälsa- och sjukvårdsdirektör	Giltig fr.o.m. 2025-11-26	Giltig t.o.m. 2027-11-26

Regional handlingsplan för ökad patientsäkerhet 2025-2030

Gäller för: Hälsa- och sjukvård

Innehållsförteckning

Inledning	1
Grundläggande förutsättningar för patientsäkerhetsarbete	2
Engagerad ledning och tydlig styrning	2
En god säkerhetskultur.....	3
Adekvat kunskap och kompetens.....	3
Patienten som medskapare.....	3
Fokusområden	4
Öka kunskapen om inträffade vårdskador.....	4
Tillförlitliga och säkra system och processer	4
Säker vård här och nu	5
Stärka analys, lärande och utveckling	5
Ökad riskmedvetenhet och beredskap	5

Inledning

Vårdgivaren Region Värmland ansvarar för att skapa förutsättningar för patientsäkerhet inom sina olika verksamheter på alla nivåer. Patientsäkerhetsarbetet sker i samverkan med medarbetare, chefer, patienter, professionsföreningar, stödfunktioner samt andra huvudmän och aktörer inom hälsa- och sjukvård samt tandvård. Med fördel genomförs patientsäkerhetsarbetet medarbetardrivet och ingår i det dagliga utvecklings- och förbättringsarbetet i verksamheterna. Med bred ansats och god samverkan ökas förutsättningarna för god och säker vård.

Med utgångspunkt i [Agera för säker vård, nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet 2025-2030](#) har en regional handlingsplan upprättats. Handlingsplanerna utgår från fyra grundläggande förutsättningar:

- Engagerad ledning och tydlig styrning
- En god säkerhetskultur
- Adekvat kunskap och kompetens
- Patienten som medskapare

Förutsättningarna utgör villkor som måste uppfyllas för att vården ska kunna bli säkrare. Även de fem prioriterade fokusområdena som beskrivs i den nationella handlingsplanen beaktas här i ett regionalt perspektiv.

Den regionala handlingsplanen anger, genom gemensamma mål och aktiviteter, patientsäkerhetsarbetets inriktning under de kommande åren i syfte att främja patientsäkerhet på alla

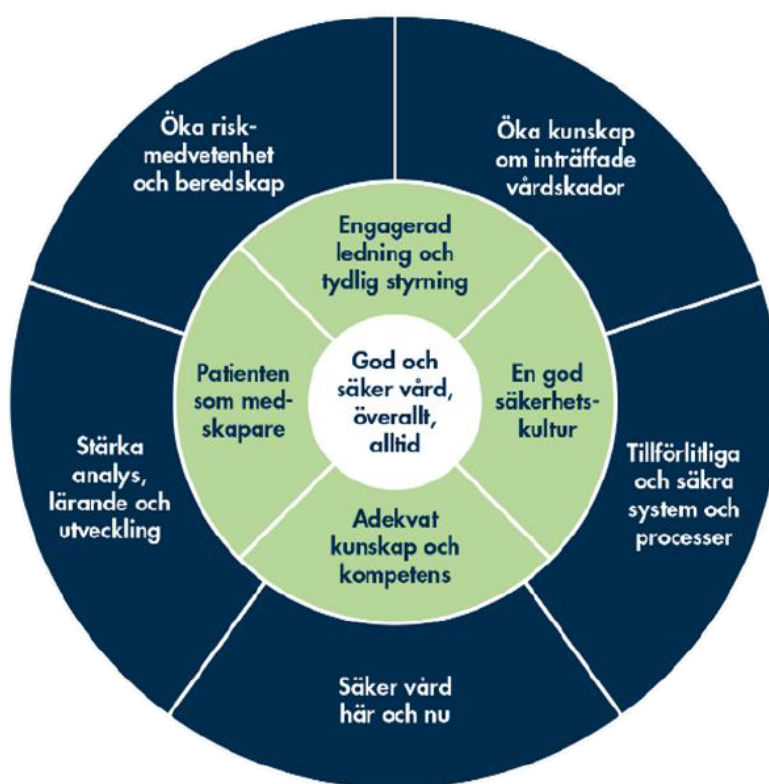
nivåer inom Region Värmlands hälso- och sjukvård samt tandvård. Genom gemensamma mål och inriktningar för patientsäkerhetsarbetet skapas förutsättningar för ett grundligt patientsäkerhetsarbete som både innefattar närvaro av säkerhet och frånvaro av skador.

En förutsättning för att nå ett kraftfullt patientsäkerhetsarbete är ömsesidigt agerande och ansvar utifrån respektive verksamhetens uppdrag. Genom att ta hänsyn till helheten och kontinuerligt ställa sig frågorna, *har vården varit säker, är vården säker och kommer den att vara säker* ökar förutsättningarna för att uppnå en god och säker vård.

Varje verksamhet i Region Värmland bör med den regionala handlingsplanen som stöd identifiera vilka åtgärder eller aktiviteter som måste vidtas lokalt för att bidra till att regionens mål uppnås.

Region Värmlands patientsäkerhetsarbete presenteras årligen i patientsäkerhetsberättelsen där det beskrivs vilka aktiviteter och åtgärder som vidtagits för att göra vården säkrare samt vilka förflyttningar som behövs i det fortsatta arbetet framåt.

Den nationella handlingsplanens mål "God och säker vård, överallt, alltid" utgår från fyra grundläggande förutsättningar och fem fokusområden enligt bild nedan.

Grundläggande förutsättningar för patientsäkerhetsarbete

Patientsäkerhet är ett ansvar för politiker samt ledning och chefer på alla nivåer i vårdens organisationer. Beslut på politisk nivå exempelvis kring ekonomi och tillgänglighet kan utöver önskvärda effekter leda till målkonflikter som riskerar att påverka patientsäkerheten negativt. Patientsäkerhet måste alltid vägas in för att arbeta mot visionen; "God och säker vård – överallt och alltid" och för att nå det övergripande målet att ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada. Till stöd för arbetet har fyra grundläggande förutsättningar identifierats.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården samt tandvård. Att ledningen är förebilder och eftersträvar en hållbar verksamhet med hög patientsäkerhet har avgörande roll i arbetet att stärka och upprätthålla en hög säkerhet. God kvalitet och säkerhet utvecklas bäst i organisationer med god arbetsmiljö, psykologisk trygghet och i en organisationskultur där medarbetarna är delaktiga. En god arbetsmiljö

har en avgörande betydelse för att ge hälso- och sjukvårds- samt tandvårdspersonalens förutsättningar för att kunna utföra ett gott arbete med hög arbetsmotivation och möjlighet till reflektion.

Ledare på alla nivåer kan skapa förutsättningar för ett systematiskt förbättrings- och patientsäkerhetsarbete genom egenkontroll, där information om verksamhetens resultat inhämtas och genom att ta ansvar för att åtgärder genomförs och utvärderas.

Mål: Att alla chefer på olika nivåer har kunskap i grundläggande patientsäkerhetsarbete och dess betydelse för god vård, arbetsmiljö och kostnadseffektivitet.

Aktiviteter

- Erbjudna chefsutbildning inom patientsäkerhetsarbete till alla chefsnivåer inom region Värmlands hälso- och sjukvård samt tandvård.
- Föra regelbunden dialog med alla chefsnivåer om patientsäkerhetsfrågor.
- Genomföra patientsäkerhetsronder/dialoger i hela hälso- och sjukvården.

En god säkerhetskultur

En god säkerhetskultur innebär att alla medarbetare och chefer inom hälso- och sjukvården samt tandvården är medvetna om och vaksamma på de risker som kan uppstå och skapar en öppen dialog om vilka risker, tillstånd, omständigheter och etiska ställningstagande som påverkar patientsäkerheten. Arbetsmiljöfaktorer som exempelvis bemötande har påverkan på förutsättningarna för att agera för säker vård. Det krävs ett öppet arbetsklimat där personalen tryggt kan rapportera, diskutera och ställa frågor om säkerhet. Om en patient drabbas av en vårdskada är det viktigt att hen blir omhändertagen, likväl involverade medarbetare, men även organisationen kan behöva stöd vid allvariga händelser. En god säkerhetskultur innebär att erfarenheter både från medarbetare, patienter och närstående tas tillvara och används som underlag för lärande, utveckling och förbättringar vilket kan minska risken för nya undvikbara vårdskador.

Mål: Att hälso- och sjukvården samt tandvården har en utvecklad säkerhetskultur och att psykologisk trygghet genomsyrar verksamheterna för att nå säkrare vård och god arbetsmiljö.

Aktiviteter

- Stärka och utveckla värdegrundsarbetet.
- Utveckla samarbetet med HR gällande arbetsmiljö- och patientsäkerhetsarbetet.
- Fortsätta att implementera och använda Gröna Korset.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens att utföra sitt arbete. Med patientsäkerhet i grundutbildning och fortbildning kan medarbetarna bidra till en säker arbetsplats för både sig själva och patienterna. Kompetensförsörjning både på kort och lång sikt är en samverkande faktor som påverkar riskerna för vårdskador. Ökad riskmedvetenhet och riskhantering behövs då krav ställs på mer personcentrerad och samordnad vård, snabb kunskapsutveckling och omstrukturering till mer hemsjukvård och primärvård med personal från olika vårdgivare och alltmer avancerad vård i hemmet.

Mål: Alla medarbetare och chefer har grundläggande kunskaper och samsyn om patientsäkerhet för att medvetet arbeta så att inte patienter drabbas av vårdskador.

Aktiviteter

- Samtliga medarbetare och chefer ska genomgå grundläggande utbildning i patientsäkerhet.
- Verksamheten ska identifiera tekniska och icke tekniska färdigheter och säkerställa att dessa tränas och utvecklas kontinuerligt, exempelvis färdighetsträning via kliniskt träningscentrum (KTC).
- Patientsäkerhet ska ingå i diskussionsunderlaget vid medarbetarsamtal.

Patienten som medskapare

En grundläggande förutsättning för säker vård är patientens och de närståendes delaktighet på alla nivåer i vårdsystemet, från mötet mellan patient och personal till regional och nationell nivå. Vården

ska så långt som möjligt utformas samt utföras i samråd och dialog med patienten och blir säkrare om patienten är välinformerad, deltar aktivt i sin vård och kan påverka vården utifrån sina önskemål och förutsättningar. Alla som direkt eller indirekt möter patienter i vården behöver involvera och efterfråga patientens synpunkter, möta patienten med empati och dela med sig av sin kunskap.

Mål: Patienten görs delaktig på alla nivåer i vårdsystemet och resulterar i att patienten känner sig välinformerad, lyssnad till och trygg med sina kontakter och processer inom hälso- och sjukvård samt tandvård. Närstående inkluderas utifrån patientens behov och önskemål.

Aktiviteter

- Genom nationell patientenkät samla in patientens upplevelse av sitt vårdmöte, följa upp och arbeta med resultatet.
- Främja användandet av synpunkter och klagomål som underlag till förbättringsområden.
- Främja användandet av sammanhållen individuell plan (SIP).
- Involvera patienter och närstående på alla nivåer inom hälso- och sjukvården samt tandvård (exempelvis levande bibliotek, patient- och närståendebildning enligt Lära och bemästra, Teach-back, MI).

Fokusområden

Handlingsplanen innehåller fem prioriterade fokusområden som kan stärka arbetet för en säkrare vård. Dessa fokusområden utgår från de viktiga utmaningarna inom patientsäkerhetsarbetet.

Öka kunskapen om inträffade vårdskador

Genom identifiering, utredning samt mätning av skador och vårdskador ökar kunskapen om vad som händer patienterna när resultatet av vården inte blivit det som avsetts. Kunskap om bakomliggande orsaker och konsekvenser för patienterna ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.

Fokusområdet syftar till att:

- Öka kunskapen och följa utvecklingen om förekomst av skador och vårdskador,
- Ge underlag till analys av bakomliggande orsaker på systemnivå.

Aktiviteter

- Verksamhetschef, med stöd av patientsäkerhetsenheten, ansvarar för att följa upp och utreda händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada, identifiera bakomliggande orsaker samt vidta åtgärder.
- Verksamheterna ska identifiera risker för och uppkomna vårdskador, exempelvis genom punktprevalensmätning av basala hygien- och klädregler, trycksår, vårdrelaterade infektioner, avvikelshantering samt journalgranskning och använda resultaten i verksamhetsutvecklingsarbete.
- Regionen bör erbjuda stöd till involverade medarbetare i händelser som har medfört eller kunnat medföra allvarlig vårdskada.
- Chefläkare/cheftandläkare ska regelbundet återkoppla vårdskador och allvarliga vårdskador till områdesledningarna.

Tillförlitliga och säkra system och processer

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerhet bejakas. Minskade oönskade variationer hur arbetet utförs, följs upp och återkopplas ger förutsättningar för stärkt patientsäkerhet.

Fokusområdet syftar till att:

Möta förändringar i hälso- och sjukvården samt tandvården och utveckla processer som skapar säker, sammanhållen, tillgänglig och jämlik vård.

Aktiviteter

- Tydliggöra patientsäkerhetsperspektivet i kunskapsstyrningsorganisationen och övriga vårdprocesser inom hälso- och sjukvård samt tandvård.
- Samverka och minska oönskade variationer av säkerhetssystemen exempelvis läkemedelsäkerhet, strålsäkerhet och informationssäkerhet.
- Beakta patientsäkerhetsperspektivet vid omställningen till nära vård.
- Samarbeta med kommunerna för att främja säkrare vård för våra gemensamma patienter.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården samt tandvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation och förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt. Alla har ett personligt ansvar för att bidra till en säker vård och främja god säkerhetskultur.

Fokusområdet syftar till att:

Uppmärksamma och agera på störningar samt risker i närtid.

Aktiviteter

- Stödja insatser för att genomföra daglig styrning.
- Främja patientens delaktighet exempelvis bedside-rapportering, MI, Teach-back.
- Stödja medarbetarstyrd verksamhetsutveckling.
- Verka för att bli en antibiotikasmart region.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården samt tandvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

Fokusområdet syftar till att:

- Öka systemförståelsen om bakomliggande orsaker till vårdskador,
- Stärka det förebyggande patientsäkerhetsarbetet genom att stimulera kunskapsutvecklingen både på individuell och organisatorisk nivå samt ge underlag till forskning.

Aktiviteter

- Skapa struktur för att dela goda exempel inom patientsäkerhets- och förbättringsarbeten, såväl inom som mellan verksamheter.
- Främja användandet av kvalitetsregister.
- Verka för systematisk avvikelshantering.
- Öka analysen av inhämtade patientsäkerhetsdata inom hälso- och sjukvården samt tandvården som underlag för åtgärder och prioriteringar av insatser.

Ökad riskmedvetenhet och beredskap

Alla delar av vården behöver planera för en hälso- och sjukvård samt tandvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, hållbarhet och säkerhet.

Fokusområdet syftar till att:

Uppnå en robust och anpassningsbar hälso- och sjukvård samt tandvård där uppdraget klaras med god patientsäkerhet även under oväntade förhållanden, som exempelvis ändrad resursfördelning eller omprioritering i verksamheten.

Aktiviteter:

- Utveckla arbetet runt riskanalyser så både arbetsmiljö och patientsäkerhet beaktas.
- Främja medverkan av patient vid riskanalyser där patientsäkerhetsperspektivet behöver tillvaratas.
- Främja metodutveckling för kända riskområden exempelvis vårdrelaterade infektioner, trycksår, fall, nutrition, munhälsa, läkemedelshantering, suicidprevention och diagnostisk säkerhet.
- Främja patientsäkerhetsdiskussioner genom att ta fram fallbeskrivningar/diskussionspunkter för dialog på exempelvis på arbetsplatsträffar.

Utarbetad av: Ingrid Persson, Alicia Hansen, Jonas Niklasson, Clas Lundgren